

Maak je sterk VOOR WERK

Achtergrondinformatie: Gemeente

ieder(in)

Belangen behartigen, wat houdt dat in?

Belangen behartigen is belangrijk werk. Je vertegenwoordigt een groep mensen die jouw hulp goed kunnen gebruiken. De training 'Maak je sterk voor werk' richt zich op belangenbehartigers die willen opkomen voor mensen met een beperking.

Deze mensen kunnen een lichamelijke of verstandelijke beperking, een chronische ziekte of psychische kwetsbaarheid hebben. Hierdoor kan het vinden en uitoefenen van werk een uitdaging zijn.

Meepraten en meebeslissen over lokaal beleid is essentieel voor mensen met een beperking, psychische kwetsbaarheid of een chronische ziekte. In 2016 is het VN-verdrag Handicap in Nederland van kracht geworden. Daarin staat haarscherp verwoord dat mensen met een beperking of chronische ziekte hun inbreng moeten kunnen leveren over beleid, beslissingen of onderwerpen die hen aangaan. Kortgezegd: 'Niets over ons, zonder ons.'

Het doel van dit verdrag is om de rechten van de mensen met een beperking te verbeteren of te waarborgen. In het verdrag staat wat de overheid moet doen om ervoor te zorgen dat de positie van mensen met een beperking verbetert, bijvoorbeeld door werk, voldoende inkomen of ondersteuning.

Belangen behartigen kan op vele manieren. Dit kan individueel vanuit ervaringsdeskundigheid of als vertegenwoordiger van een familielid. Je kan ook in een raad gaan zitten vanuit eigen expertise of namens een vereniging.

Opkomen voor belangen kan via een formele of een informele structuur. Welke manier het beste werkt hangt af van de situatie. Het is sterk om verschillende manieren te combineren. Ontdek hier meer over de verschillende mogelijkheden, waarmee je belangen kan behartigen voor mensen met een beperking.

Formele structuur

Je kunt belangenbehartigen door zitting te nemen in raden. In sommige raden kun je jouw inspraak of advies delen op basis van jouw persoonlijke situatie (cliëntenraden). Andere raden richten zich op advies en hebben bijvoorbeeld naast cliënten of belangenbehartigers ook aanbieders en/of professionals in de raad.

Raden kunnen zich richten op de uitvoering van één wet, zoals de WSW-raad of Wmo-raad. Een raad kan ook gaan over de uitvoering van meerdere wetten. Een voorbeeld hiervan is de adviesraad sociaal domein (Wmo en participatiewet).

Inspraak of in gesprek

Namens een organisatie of groep die je vertegenwoordigt, kun je inspreken bij de gemeenteraad of een raadscommissie die de plannen rondom werk en ondersteuning behandelt. Ga na of deze mogelijkheid in jouw regio bestaat. Zo ja, check dan wanneer je kan inspreken.

In een gesprek met de wethouder kun je direct de problemen die je achterban ervaart onder de aandacht brengen.

Gemeenteraadsleden komen graag in contact met mensen zoals jij, die belangrijke problemen kunnen toelichten. Wanneer daarbij constructieve oplossingen worden gegeven heb je meer kans dat je in gesprek komt en mogelijk een medestander vindt in het raadslid.

Wie is je gesprekspartner?

niveau van inspraak

gesprekspartner

lokale inspraak

Adviesraden of Cliëntenraden in de gemeente
(in bijna 400 gemeenten)

Het college van de gemeente

regionale inspraak

35 Regionale Cliëntenraden
(1 per arbeidsmarktregio)

Regionaal Werkbedrijf

11 UWV Decentrale Cliëntenraden

*UWV Districtskantoor
Districtsmanager Klant&Service en
districtsmanagers van andere onderdelen*

landelijke inspraak

Landelijke Cliëntenraad (met o.a. leder(in) en
MIND als raadsleden)

*Ministerie van Sociale Zaken
en Werkgelegenheid*

UWV Centrale Cliëntenraad

Raad van Bestuur UWV

Informele structuur

Naast de formele raden zijn er ook andere manieren om belangen te behartigen. Denk aan het inzetten van sociale media, traditionele (lokale) media en/of het organiseren van een petitie.

Traditionele media

Het leggen van contact met lokale of regionale media kan leiden tot aandacht op specifieke problemen. Hierbij is het handig om een voorbeeld te laten zien van waar het wel of niet goed gaat. Hierdoor ontstaat een duidelijk beeld voor mensen die onbekend zijn met het onderwerp. Het bereiken van mensen via krant, tijdschrift, radio of tv biedt een kans voor lokale politici om zich te laten horen.

Social media

Social media kan ingezet worden om nieuwe doelgroepen te bereiken en je te verbinden met andere organisaties. Door samen te werken met andere organisaties en je digitale netwerk te vergroten kan ook druk worden uitgeoefend. Denk bijvoorbeeld aan de actie op Twitter met de hashtag: #benikhetnietwaard

Organiseer een petitie

Samenwerken kan met organisaties, maar ook met individuen die achter je standpunt staan. Door een petitie te starten wordt de steun voor je standpunt zichtbaar.

Verstuur een brief

In een brief schrijf je kort de belangrijkste punten die je naar voren wilt brengen. Richt de brief aan de gemeenteraad én aan de gemeenteraadsleden. Je kan deze punten nader toelichten bij een inspraakmoment of een gesprek met wethouder of raadslid.

Organiseer een themabijeenkomst

Door een themabijeenkomst te organiseren kun je erachter komen wat er in jouw gemeente speelt. Je kunt hiermee je netwerk vergroten en bekendheid geven aan jouw organisatie.

Belangenbehartiging via de gemeente

Hoe werkt de gemeente?

Als je belangen wilt behartigen via de gemeente is het belangrijk te weten hoe de gemeente werkt. De gemeente bestaat uit een gemeenteraad, burgemeester en college van burgemeester en wethouders (B en W).

De gemeenteraad controleert het college. Het college legt verantwoording af aan de gemeenteraad.

Bron: [Prodemos](#)

De gemeenteraad

De gemeenteraad bestaat uit gekozen volksvertegenwoordigers. Zij worden iedere vier jaar gekozen. De griffie ondersteunt de werkzaamheden van de raad.

Taken gemeenteraad:

- Het vaststellen van de grote lijnen voor het beleid van de gemeente.
- Het controleren of het College haar bestuurstaken goed uitvoert.
- Het vertegenwoordigen van de inwoners van de gemeente.

Het college

Het college is het bestuur van de gemeente. De wethouders worden benoemd door de gemeenteraad, de burgemeester wordt benoemd door de Koning.

Taken college:

- Voorbereiding voorstellen waarover de gemeenteraad een besluit moet nemen.
- Uitvoeren van de besluiten van de gemeenteraad worden.
- Verantwoordelijk voor de financiën van de gemeente.
- Uitvoeren van de landelijk vastgestelde wettelijke taken.

Ieder collegelid heeft een eigen portefeuille, waar hij of zij verantwoordelijkheid voor draagt en besluiten over neemt.

Lokale cliëntenparticipatie

Lokale cliëntenparticipatie vindt plaats via de cliëntenraad, sociaal domeinraad, participatieraad, brede adviesraad en Wmo-raad.

De gemeente moet mensen die met de Participatiewet te maken krijgen betrekken bij de uitvoering van de wet. De gemeente legt dit vast in de verordening. Er worden minimale eisen gesteld aan deze verordening. Het is dus belangrijk om de verordening van de eigen gemeente [op te zoeken](#) en door te nemen voor een goed beeld.

Er kan een raad zijn die zich op de Wmo én de Participatiewet richt, bijvoorbeeld adviesraad sociaal domein. Er kunnen ook twee aparte raden voor de Wmo en de Participatiewet zijn. Raden kunnen per gemeente verschillende namen hebben.

Voor een gemeente is het inrichten van een gemeentelijk overlegorgaan, een cliëntenraad, een veel gebruikt middel om de cliëntenparticipatie vorm te geven. Toch kunnen er ook andere manieren gekozen worden om mensen te betrekken.

Zo kan de gemeenteraad mensen om wie het gaat betrekken bij het beoordelen en van het beleid. Daarnaast moet de verordening regelen hoe cliënten of hun vertegenwoordigers worden voorzien van ondersteuning om hun rol effectief te kunnen vervullen.

Belangrijke onderwerpen om in een raad te bespreken zijn bijvoorbeeld de keuzes die de gemeente maakt voor beschut werk, loonkostensubsidie en de inzet van andere middelen (voorzieningen) om mensen aan het werk te helpen.

Participatiewet

In de Participatiewet is cliëntenparticipatie als volgt omschreven:

Artikel 47. Cliëntenparticipatie

De gemeenteraad stelt bij verordening regels over de wijze waarop de personen, bedoeld in [artikel 7, eerste lid](#) (o.a. mensen in de bijstand en niet uitkeringsgerechtigden), of hun vertegenwoordigers worden betrokken bij de uitvoering van deze wet, waarbij in ieder geval wordt geregeld de wijze waarop deze personen of hun vertegenwoordigers:

- a. vroegtijdig in staat worden gesteld gevraagd en ongevraagd advies uit te brengen bij de besluitvorming over verordeningen en beleidsvoorstellen;
- b. worden voorzien van ondersteuning om hun rol effectief te kunnen vervullen;
- c. deel kunnen nemen aan periodiek overleg;
- d. onderwerpen voor de agenda van dit overleg kunnen aanmelden;
- e. worden voorzien van de voor een adequate deelname aan het overleg benodigde informatie.

Regionale cliëntenparticipatie

Gemeenten moeten voor het arbeidsmarktbeleid samenwerken met het UWV. De gemeente heeft haar eigen cliënten- of adviesraden. Daarnaast wordt er gewerkt aan het inrichten van regionale cliëntenparticipatie in de 35 arbeidsmarktregio's. Adviseren over arbeidsmarktbeleid vraagt dus steeds meer om samenwerking met de cliëntenraden van andere gemeenten (in dezelfde arbeidsmarktregio) en de decentrale UWV-clieëntenraad.

Er is in een aantal gemeenten al sprake van het samenvoegen van twee of drie raden, bijvoorbeeld Wmo- en participatiewet of Wwb-raad in adviesraad sociaal domein. Er wordt verwacht dat ook in andere gemeenten de bestaande adviesraden op zullen gaan in een nieuwe cliëntenraad.

Zie ook:

- [Inventarisatie regionale cliëntenparticipatie](#), Stand van zaken en ondersteuningsmogelijkheden.
- [Handreiking Participatiewet](#) en maatregelen Wwb voor cliëntenraden
- [Samen voor de Klant](#): verschillende instrumenten.

Adviezen voor belangenbehartigers

1 Zoek uit welke cliëntenraad er in de gemeente, regionaal en/of vanuit het UWV is.

2 In de verordening moet opgenomen worden dat cliënten (of hun vertegenwoordigers) vroegtijdig in staat worden gesteld om gevraagd en ongevraagd advies te geven. Zorg dat je bekend bent bij de raad als belangenbehartiger.

3 Vraag als belangenbehartiger spreekijd bij deze raad om mensen met een beperking of een chronische ziekte als (nieuwe) doelgroep te introduceren. Geef voorbeelden van mensen met een beperking die werken in de sociale werkvoorziening, beschut werk of het vrije bedrijf. Leg de verbinding met de Wmo (begeleiding).

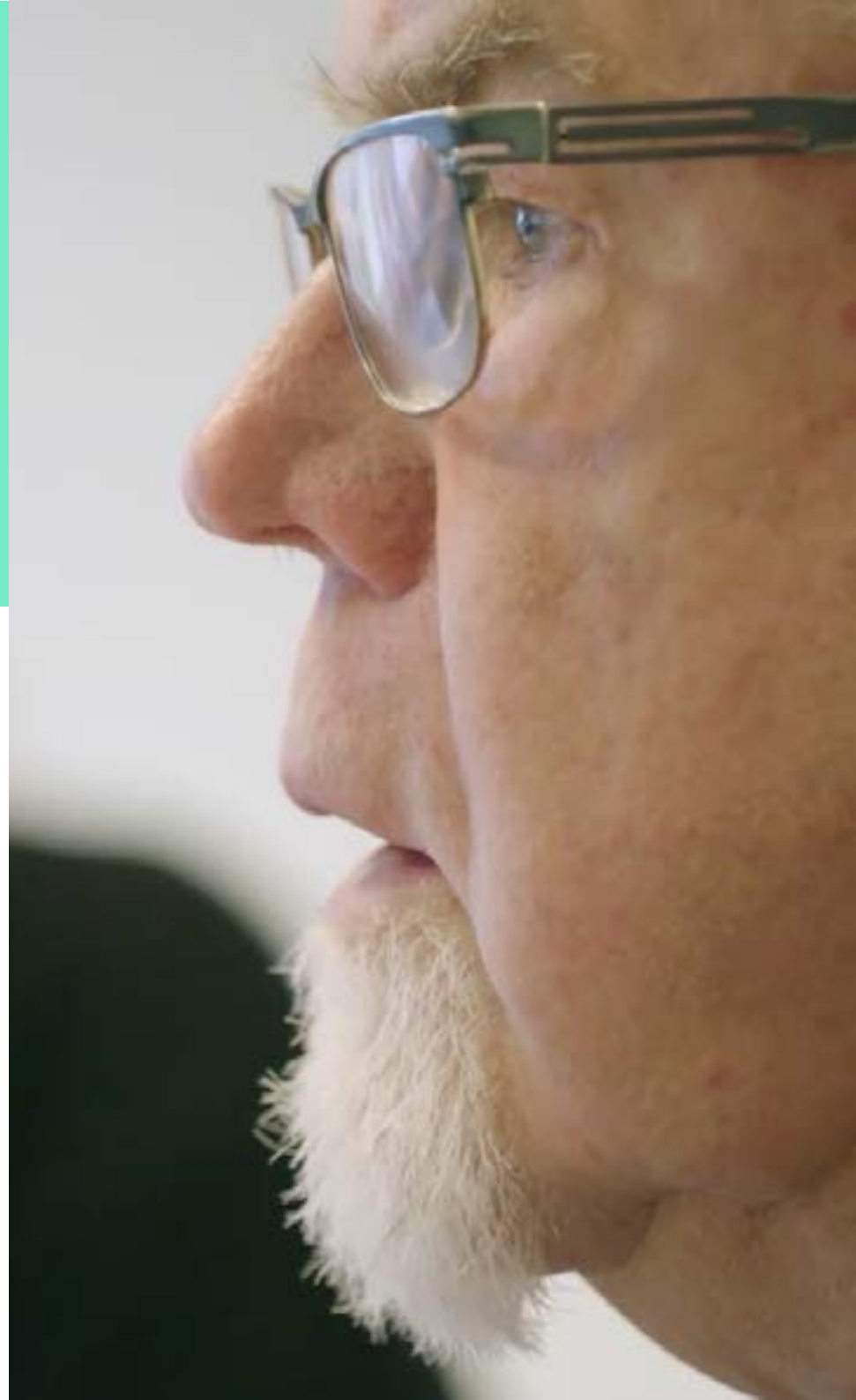
4 Zoek samenwerking met andere patiënten- en gehandicapten-organisaties om samen de stem van mensen met een beperking of chronische ziekte te laten horen. De cliëntenraad moet immers kunnen spreken namens alle cliënten. Zeker omdat een deel van het beleid op regionaal niveau wordt gemaakt, is het van belang om samen te werken met andere organisaties in jouw regio. Meer informatie hierover vind je via het platform [Klink](#) of [Wij zijn mind](#).

5 Denk en praat mee over de ondersteuning van de cliëntenraad. In de verordening staat "hoe cliëntenraden worden voorzien van ondersteuning om hun rol effectief te kunnen vervullen". Hoe wil de cliëntenraad worden ondersteund? Welke ondersteuning vind jij noodzakelijk, zoals ambtelijke ondersteuning, scholing en het kunnen raadplegen van (ervarings-)deskundigen.

Ondersteunings- mogelijkheden voor arbeidsparticipatie

Er bestaan verschillende regelingen en ondersteuningsmogelijkheden voor mensen met een arbeidsbeperking. Deze zijn deels landelijk (via het UWV) en deels gemeentelijk geregeld (Participatiewet). Dit hangt af van de doelgroep waaronder iemand valt. Welke gemeentelijke voorzieningen beschikbaar zijn, kan per gemeente verschillen. Elke gemeente heeft beleidsvrijheid voor de invulling van de participatiewet.

In dit hoofdstuk worden de verschillende doelgroepen besproken en de instrumenten en regelingen beschreven. Daarna worden enkele voorbeelden gegeven van de verschillen die kunnen bestaan tussen gemeentelijke verordeningen.

Doelgroepen

doelgroep

wie?

Wajong 2010/Oude Wajong Wajong 2015

Vóór 1 januari 2015: mensen die op jonge leeftijd een ziekte of handicap kregen.
Na 1 januari 2015: mensen die op jonge leeftijd een ziekte of handicap kregen en zowel nu als in de toekomst geen mogelijkheden hebben om te werken.

WIA

Mensen die 2 jaar of langer ziek zijn en nog maar 65% of minder van het oude loon kunnen verdienen.

WSW

Mensen die vóór 1 januari 2015 een vast contract hadden bij een sociale werkvoorziening

Participatiewet*

Iedereen die kan werken maar het op de arbeidsmarkt zonder ondersteuning niet redt

WAO

Mensen die vóór 1 januari 2004 een langdurige ziekte of handicap hadden. WAO staat voor Wet op de arbeidsongeschiktheidverzekering.

Niet uitkeringsgerechtigden (nuggers)

Mensen die geen werk hebben, werk zoeken en geen recht hebben op een uitkering.

* De Participatiewet moet ervoor zorgen dat meer mensen werk vinden, ook mensen met een arbeidsbeperking.

Banenafsprak

Mensen met een arbeidsbeperking hebben vaak aanpassingen op hun werkplek of extra begeleiding nodig. Daardoor vinden zij lastig een baan en kwamen zij in het verleden vooral in sociale werkplaatsen terecht.

Begin 2026 moeten er in totaal 125.000 banen zijn bijgekomen voor mensen met een arbeidsbeperking, waarvan 25.000 banen in de overheidssector. Dit heet 'de banenafsprak'. Het kabinet heeft deze afspraak gemaakt met organisaties voor werkgevers en werknemers (sociale partners).

Ieder jaar moeten de werkgevers zorgen voor een bepaald aantal banen voor mensen met een arbeidsbeperking.

onder de banenafsprak vallen:

- Mensen met een Wajong-uitkering of status;
- Mensen in de WSW en mensen die op de wachtlijst WSW staan;
- Mensen in de Participatiewet die zelfstandig niet meer dan het minimumloon kunnen verdienen;
- Mensen die een arbeidshandicap hebben die voor hun 18e levensjaar is ontstaan. Daarbij kunnen deze mensen niet zelfstandig zonder hulpmiddelen en voorzieningen het wettelijk minimumloon verdienen en met deze hulpmiddelen en voorzieningen wel.

onder de banenafsprak vallen niet:

- Mensen in WIA, WAO en alle andere WGA-uitkeringen. Mensen in deze groepen moeten zich voor hulp bij re-integratie melden bij het UWV.
- Mensen die een arbeidshandicap hebben die na hun 18e is ontstaan. Mensen in deze groep kunnen zich wenden tot de gemeente maar ze vallen dus niet onder de doelgroep van de banenafsprak.
- Mensen die onder de Participatiewet vallen en meer dan het minimumloon kunnen verdienen.

Doelgroep banenafpraak in doelgroepregister

De mensen voor wie de banen zijn bestemd komen in het doelgroepregister. UWV beheert dit register. Als een werkgever iemand uit het doelgroepregister in dienst neemt, dan telt deze baan mee voor de banenafpraak.

De gemeente of UWV stelt vast of iemand tot doelgroep behoort. Mensen die onder de Participatiewet vallen, kunnen op 3 manieren in het doelgroepregister komen:

1. Het UWV heeft vastgesteld dat ze tot de doelgroep banenafpraak horen;
2. De gemeente heeft vastgesteld dat iemand die onder de Participatiewet valt op de werkplek een loonwaarde onder het wettelijk minimumloon (WML) heeft. Dit heet 'de praktijkroute'.
3. Het UWV neemt leerlingen uit het voortgezet speciaal onderwijs en praktijkonderwijs zonder beoordeling op in het doelgroepregister als zij zich schriftelijk hebben aangemeld.

Ondersteunings- mogelijkheden gemeente

1

De gemeente kan verschillende ondersteuningsmogelijkheden bieden aan mensen die onder de Participatiewet vallen.

Jobcoach

Een jobcoach helpt bij inwerken en begeleidt op de werkvloer. De gemeente bepaalt óf en voor hoeveel uur een jobcoach wordt ingezet.

Werkvoorzieningen

Werkvoorzieningen zijn voor werknemers die zonder voorziening hun werk niet kunnen doen. Het kan gaan om materiele voorzieningen, zoals werkplekaanpassingen. Maar ook om een vervoersvoorziening of immateriële voorzieningen, zoals een doventolk.

Proefplaatsing

De gemeente kan met een werkgever afspreken dat iemand met een beperking of aandoening aan het werk kan gaan, zonder dat de werkgever salaris hoeft te betalen. Tijdens de proefplaatsing blijft de gemeente de uitkering betalen aan de werknemer. Proefplaatsing is altijd voor een korte, vooraf afgesproken periode. Zo ervaren de werkgever en de werknemer of een werkplek goed bij iemand past.

Bronnen:

- [Handreiking Participatiewet voor cliëntenraden](#)
- [In aanmerking komen voor beschut werk](#)
- [Proefplaatsing gemeente voor werkgevers](#)

Ondersteunings- mogelijkheden gemeente

2

Voordelen en regelingen voor werkgevers

- No-risk polis
- Loonkostensubsidie
- Tijdelijke loonkostensubsidie

Beschut werken

Werk voor mensen die alleen in een veilige omgeving onder aangepaste omstandigheden kunnen werken. Een beschutte werkplek kan nodig zijn door lichamelijke, verstandelijke of psychische beperkingen.

De gemeente kan laten beoordelen of iemand voor een beschutte werkplek in aanmerking komt. Iemand kan ook zelf bij het UWV een aanvraag doen voor het beschutte werkplek. Als het UWV aangeeft dat iemand een beschutte werkplek nodig heeft, dan moet de gemeente een werkplek regelen.

Inkomstenvrijlating medisch uren beperkt

Sommige mensen kunnen wel werken en per uur het wettelijk minimum loon verdienen, maar zij kunnen niet volledig werken door hun ziekte of beperking. Deze mensen hebben een medische urenbeperking. De gemeente kan een deel van het loon (max. €124,- per maand) vrijlaten. Dat betekent dat dit bedrag niet wordt ingekort op de uitkering.

De gemeente kan zelf beslissen dat iemand inkomstenvrijlating krijgt. Maar iemand kan ook zelf een aanvraag doen voor inkomstenvrijlating. Dan doet het UWV een onderzoek. Daarna beslist de gemeente of de inkomstenvrijlating wordt gegeven.

Voorbeeld verordering Jobcoach

1. Gemeente Montferland

in werking treding

01-01-2015

doelgroepen

Mensen met volledig arbeidsvermogen die langere tijd uit arbeidsproces zijn (niet gedefinieerd hoe lang dit is)

Mensen vanuit:

- WSW
- Wajong
- Indicatie baanafpraak
- Schoolverlaters praktijkonderwijs of voortgezet speciaal onderwijs
- Beperkt arbeidsvermogen

bron:

[Beleidsregel voorziening](#)

voorwaarden

Min. 6 maanden dienstverband

Max. €75,- p.u. (excl. BTW)

Ook mogelijk bij 0-uren contract

max. duur jobcoaching

Mensen met volledig arbeidsvermogen:

12 maanden

Mensen met arbeidsbeperking:

36 maanden

soorten jobcoaching

- Interne jobcoaching
- Externe jobcoaching

inhoud van de jobcoaching

Niet beschreven

Kwaliteitseisen jobcoach

- Intern: training gevolgd, ervaring met geven werkinstructies
- Extern: werkzaam als jobcoach, opleiding gevolgd, min. 1400 uur ervaring

matching

Consulent/jobhunter stelt profiel op, matchingsgesprek vindt plaats

Voorbeeld verordering Jobcoach

2. Gemeente Schiermonnikoog

in werking treding

01-01-2016

doelgroepen

Mensen die horen tot de doelgroep
loonkostensubsidie op basis van de
participatiewet

Mensen die niet horen tot de doelgroep
doelkostensubsidie, maar waarbij
jobcoaching wel noodzakelijk is, bijv.
personen met een medische urenbeperking
(niet verder gedefinieerd wie dit nog meer
zijn)

bron:

[Beleidsregel jobcoach](#)

voorwaarden

Min 6 maanden dienstverband

Min. 12u dienstverband

Max. budget:

- Niveau 1: €4.100,-

- Niveau 2: €7.200,-

max. duur jobcoaching

Max. 24 maanden, in specifieke gevallen

max. 36 maanden

Kosten jobcoaching voor werkgever als
jobcoaching na 36 maanden nog nodig is

soorten jobcoaching

- Interne jobcoach
- Externe jobcoach
- Eigen jobcoach gemeente

inhoud van de jobcoaching

Begeleiding kandidaat, o.a.:

- Introduceren in bedrijf/team
- Adviseren over werk
- Aanleren handelingen en vaardigheden
- Begeleiden op het werk (bijv. in contact collega's en leidinggevende)
- Afstemming met thuissituatie
- Begeleiding van de werkgever

Kwaliteitseisen jobcoach

- Intern: training gevolgd, ervaring met geven werkinstructies, uren vrijgesteld voor begeleiding
- Extern/eigen: hbo-opleiding afgerond, opleidingsmodule jobcoach behaald of opgeleid tot jobcoach

matching

Niet beschreven

Meer lezen?

[PGWS-arbeid onderzoek 'Zo werkt het'](#)

Dit onderzoek gaat over ervaringen van mensen met een beperking met (het zoeken naar) werk. Een uitgave van Ieder(in), MIND Landelijk Platform Psychische Gezondheid en de Patiëntenfederatie Nederland.

[VN-verdrag lokaal](#)

Het VN-verdrag voor de rechten van personen met een handicap is in 2016 geratificeerd. Sinds 14 juli 2016 geldt het verdrag ook in Nederland. Het VN-verdrag moet de komende jaren worden uitgevoerd. Ook lokaal. Gemeenten hebben hierin een belangrijke rol. Lokale belangenbehartigers en leden van adviesraden hebben hier veel vragen over. Hoe moet de gemeente het VN-verdrag gaan uitvoeren? En wat kun je als belangenbehartiger of vertegenwoordiger van mensen met een beperking zelf doen?

[Zorg Verandert 'Informatieblad LVB'](#)

Wetten voor zorg, ondersteuning, wonen en werken.

[Factsheet 'Uitleg over VN-verdrag en de Participatiewet Informatie voor gemeenten'](#)

Gemeenten krijgen te maken met de nieuwe Wmo, de Jeugdwet en de Participatiewet. Het VN-verdrag speelt een belangrijke rol bij de uitvoering van de nieuwe wetten. Gemeenten moeten deze wetten uitvoeren volgens de bepalingen in het VN-verdrag: mensen met een handicap moeten – net als ieder ander – kunnen meedoen aan het maatschappelijk leven. Wat betekent dit precies voor gemeenten? Waar dienen zij rekening mee te houden? Welke mogelijkheden zijn er? Daarover gaat dit factsheet van de 'Landelijke cliëntenraad' (LCR).

[Handreiking Contact met uw achterban \(2014\)](#)

In deze handreiking kunt u lezen wanneer het wel of niet belangrijk is om uw achterban te raadplegen. Je vindt tips over hoe je jouw achterban kunt verbreden en met welke organisaties je kunt optrekken om mensen met een beperking te bereiken.

[WS-arbeid 'Informatieblad Mensen met een arbeidsbeperking eenvoudig verteld \(2015\)'](#)

Dit informatieblad gaat over mensen met een arbeidsbeperking. Soms kun je voor een deel of helemaal niet werken door een handicap of ziekte. Je kunt dan een uitkering krijgen. Bijvoorbeeld een WAJONG-uitkering.